

ΤΑ ΕΝ ΚΑΡΑΙΤΣΗ, ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΛΟΥΤΡΑ ΣΜΟΚΟΒΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΛΚΑΛΙΚΩΝ ΘΕΙΟΠΗΓΩΝ ΣΜΟΚΟΒΟΥ ΜΕΤ' ΑΝΑΛΥΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ

ΥΠΟ

Α. Κ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ

Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΗΜ. ΙΑΤΡΟΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΑΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ ΑΥΤΩΝ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΜΕΤΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΑΜΑΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΤΩΝ ΕΝ ΛΟΓΩ, ΛΟΥΤΡΩΝ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΕΠΙΛΑ

Ἰατροῦ τῶν Λουτρῶν

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΗΝ. ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "ΑΥΓΗΣ ΑΘΗΝΩΝ", Θ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΤΛΟΥ

1915

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΛΟΤΤΡΑ ΣΜΟΚΟΒΟΥ
ΤΑ ΕΝ ΚΑΡΑΤΕΙ ΤΩ ΟΥΚΑΛΙΑ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ

ΝΟΜΟ

Α. Ν. ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΕΚΔΟΣΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΤΕΧΝΟΝ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΕΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΤΕΧΝΟΝ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΕΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ

ΝΟΜΟ

ΔΗΜΟΤΡΙΟΥ

ΕΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΤΕΧΝΟΝ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΕΙΟΥ

1913

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

ΤΑ ΕΝ ΚΑΡΔΙΤΣΗ, ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΛΟΥΤΡΑ ΣΜΟΚΟΒΟΥ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΛΚΑΛΙΚΩΝ ΘΕΙΟΠΗΓΩΝ ΣΜΟΚΟΒΟΥ ΜΕΤ' ΑΝΑΛΥΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ

ΥΠΟ

Α. Κ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ

Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΗΜ. ΙΑΤΡΟΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΑΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΩΝ ΕΝΔΕΙΞΕΩΝ ΑΥΤΩΝ

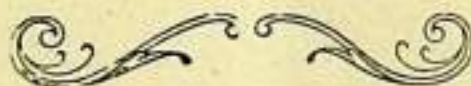
ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΜΕΤΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΑΜΑΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΤΩΝ ΕΝ ΛΟΓΩ, ΛΟΥΤΡΩΝ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΕΠΙΛΑ

Ίατροῦ τῶν Λουτρῶν

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝ. ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "ΑΥΓΗΣ ΑΘΗΝΩΝ", Θ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

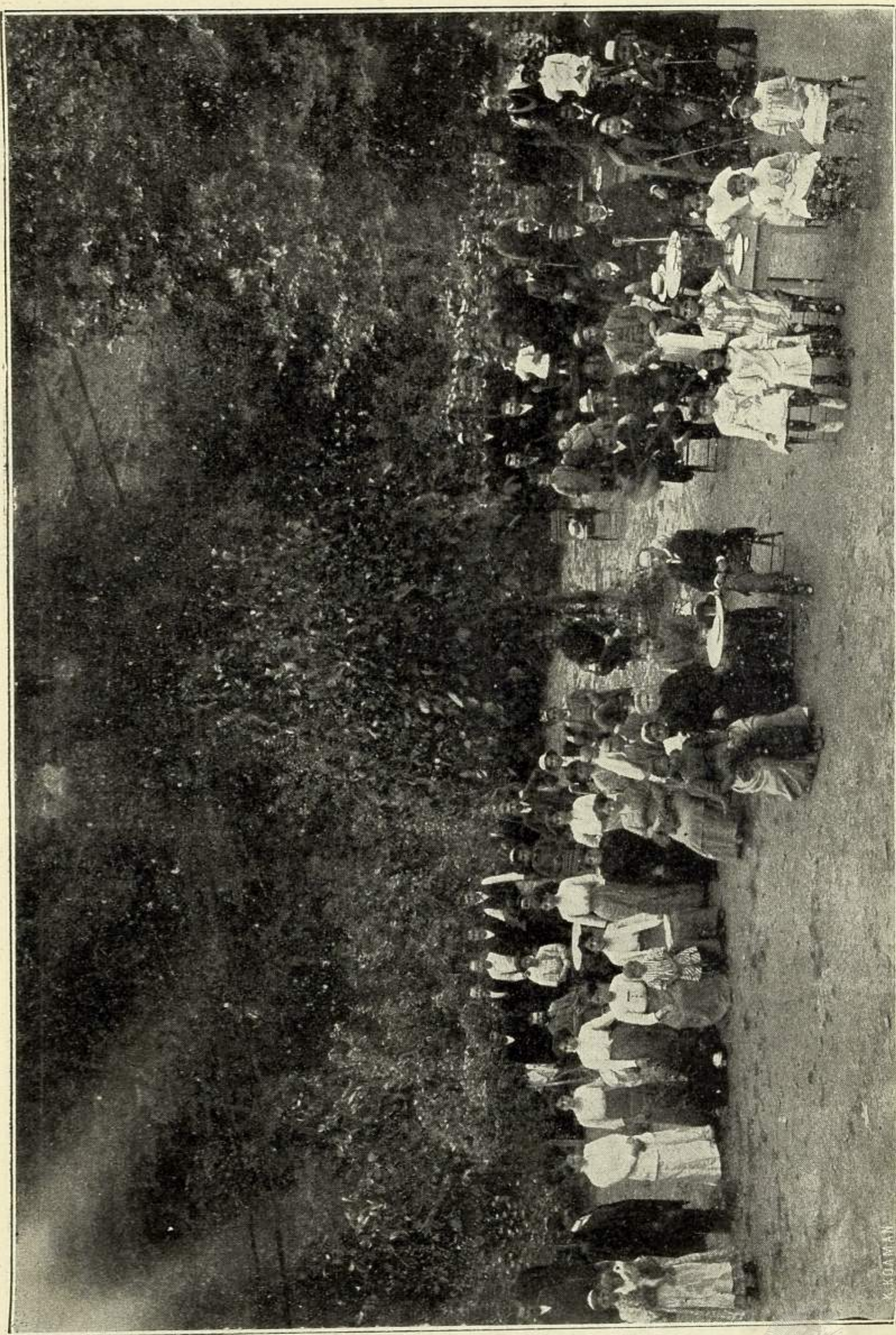
1915

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

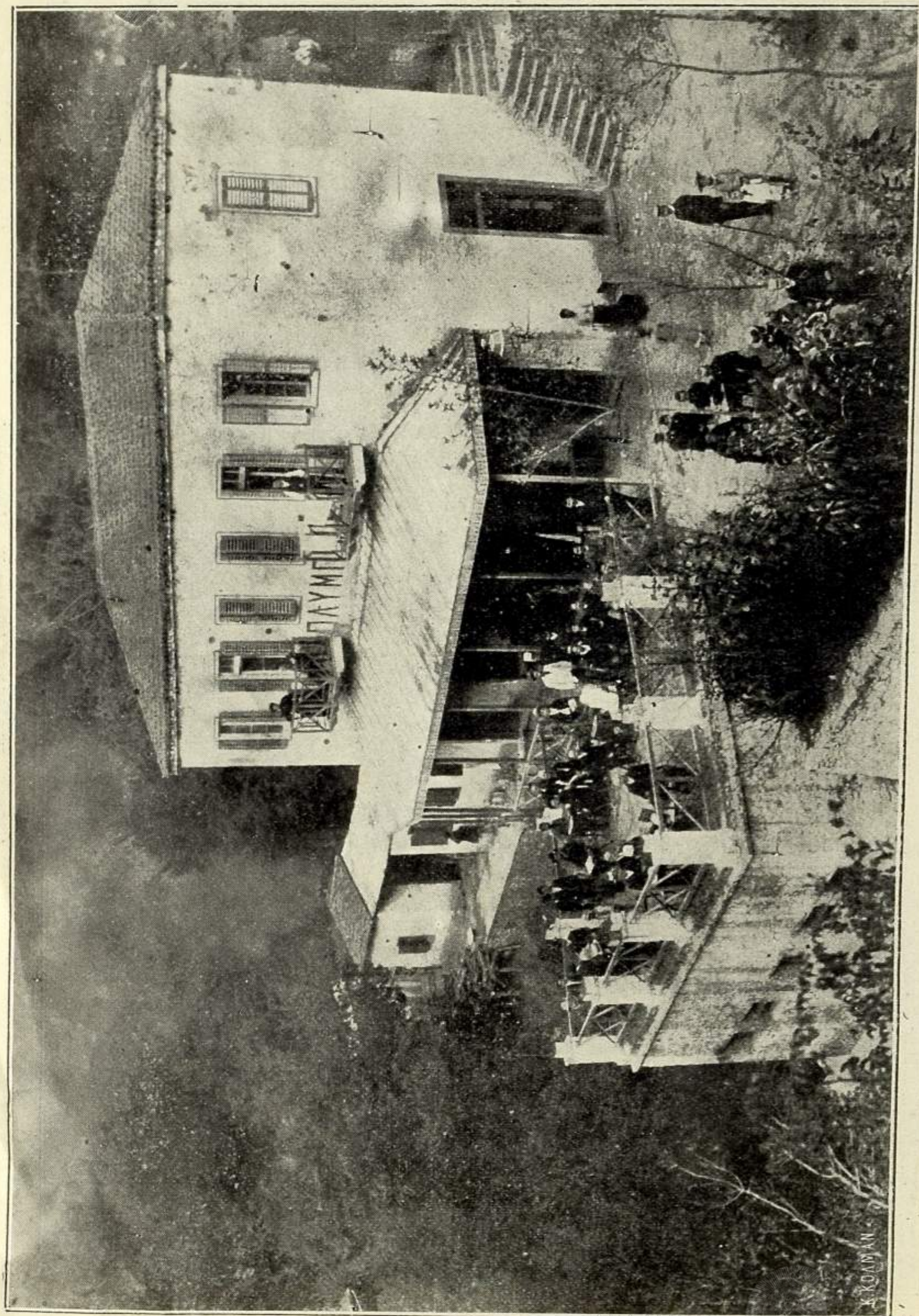
ΑΘΗΝΩΝ

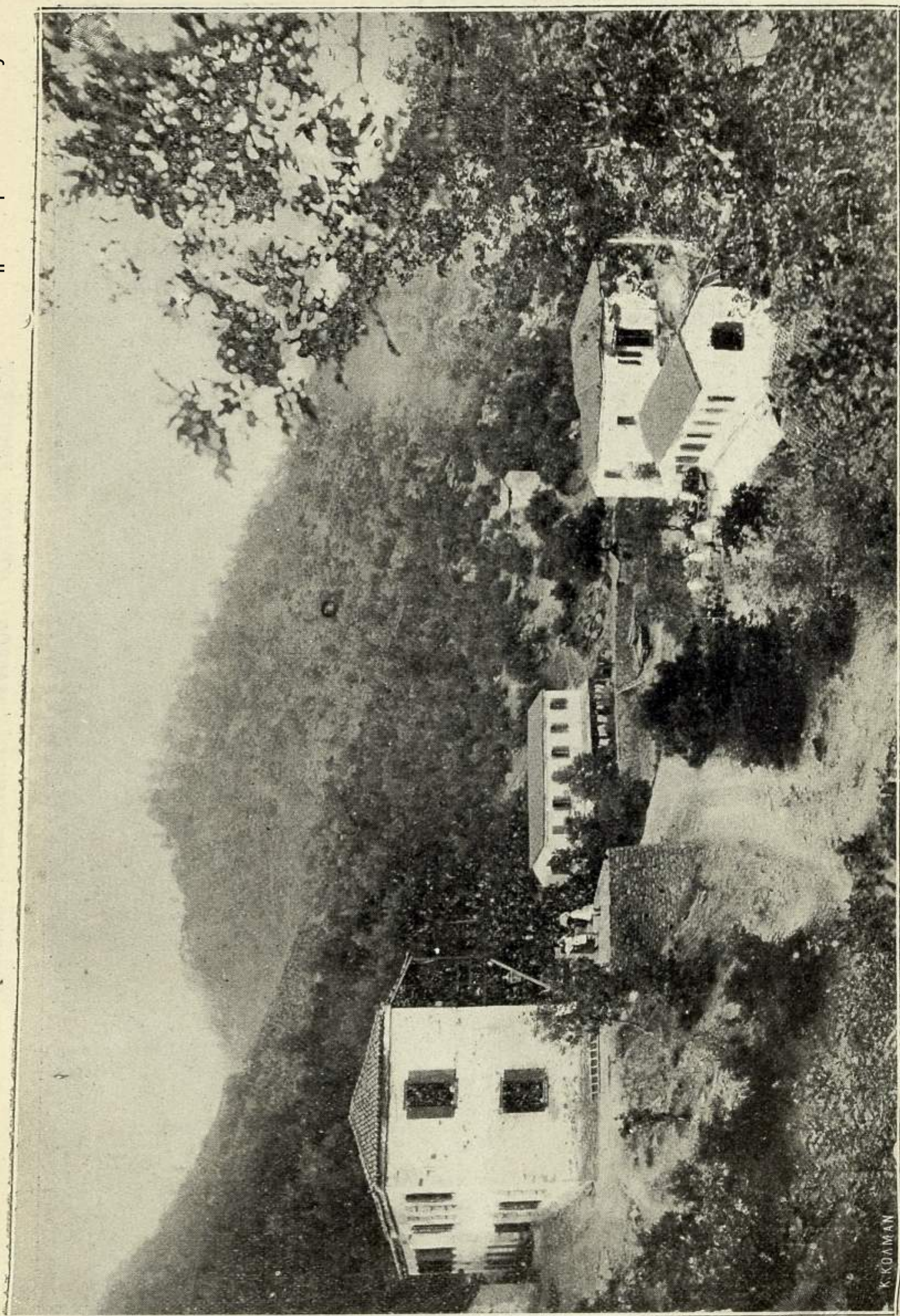

ΑΠΟΨΙΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΛΟΥΤΡΩΝ ΣΜΟΚΟΒΟΥ

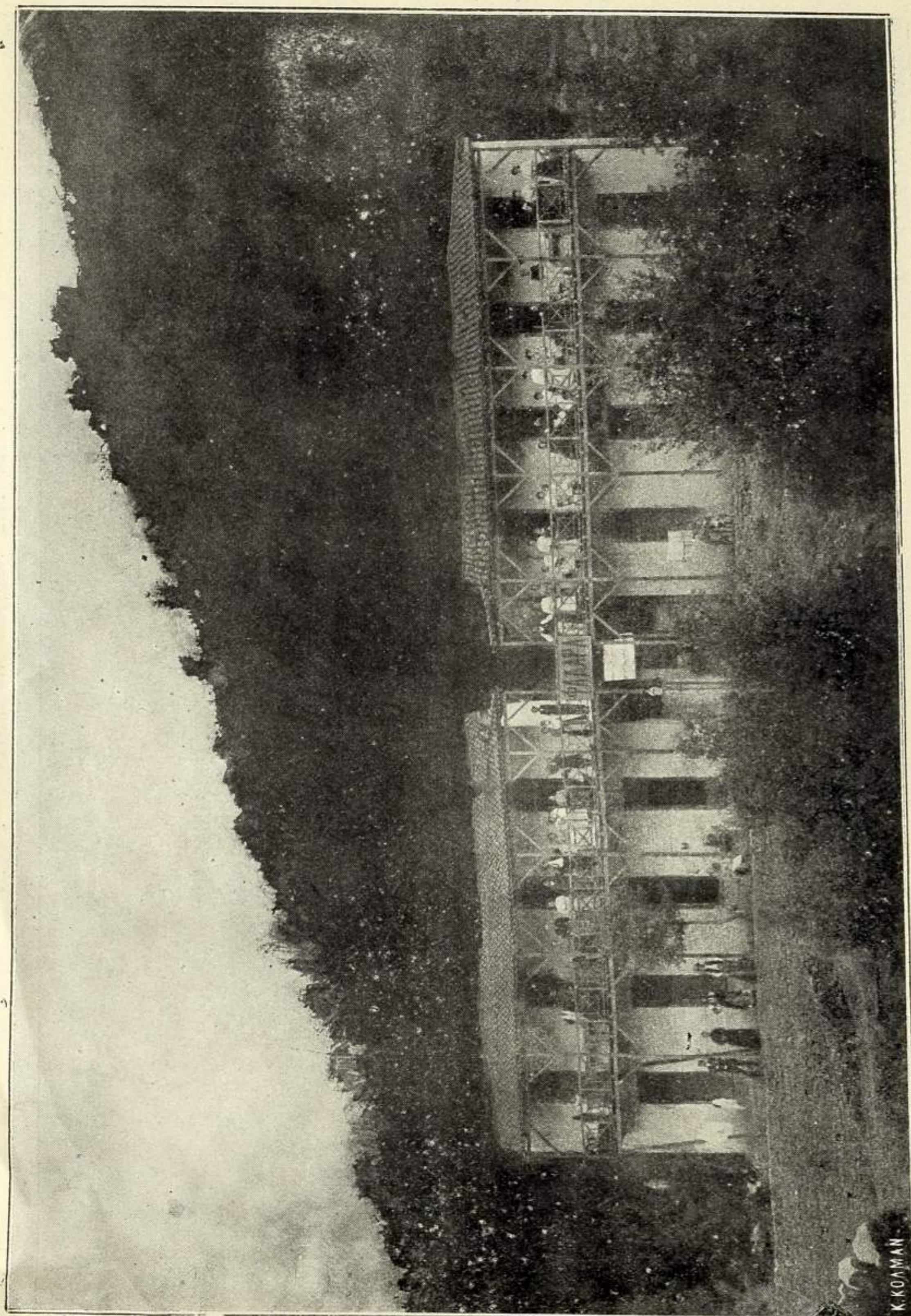

ΑΠΟΨΙΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ "ΟΛΥΜΠΟΣ,, ΚΑΙ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΛΟΥΤΡΩΝ ΣΜΟΚΟΒΟΥ

Κ. ΚΟΛΙΜΑΝ

ΑΠΟΨΙΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ ΛΟΥΤΡΩΝ ΣΜΟΚΟΒΟΥ

ΑΠΟΨΙΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ "ΦΑΛΑΡΩΝ", ΛΟΥΤΡΩΝ ΣΜΟΚΟΒΟΥ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29ῃ Μαρτίου 1914.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Β. ΙΑΤΡΟΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 91

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν

Ὁ κ. Τερτίπης ὑποβάλλων ἔκθεσιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Α. Κ. Δαμβέργη, περὶ τῆς χημικῆς ἀναλύσεως τῶν ἱαματικῶν πηγῶν Σμοκόβου καὶ ἔκθεσιν περὶ τῆς ἱαματικῆς ἐνεργείας τῶν πηγῶν Σμοκόβου, γραφεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κ. Ἰω. Σαμαράκη, ἐξαιτεῖται ν' ἀποφανθῇ τὸ Β. Ἱατροσυνέδριον περὶ τῆς χρησιμότητος τῶν ἐν λόγῳ ὑδάτων.

Τὸ Ἱατροσυνέδριον (Συνεδρίασις Μαρτίου 1914) ὑποβάλλον τῷ Ὑπουργείῳ τὴν ἀναφορὰν τοῦ κ. Τερτίπη μετὰ φυλλαδίου περιέχοντος τὴν ἔκθεσιν τοῦ κ. Δαμβέργη ὥς καὶ τὴν τοῦ κ. Σαμαράκη λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσῃ τῷ Ὑπουργείῳ τὰ ἑξῆς :

α) ὅτι κατὰ τὴν χημικὴν ἀνάλυσιν τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς φαρμακευτικῆς χημείας κ. Α. Κ. Δαμβέργη αἱ ἱαματικαὶ πηγαὶ τάσσονται μετὰ τῶν θερμῶν ἀλκαλικῶν θειοπηγῶν τῶν ἐνεχουσῶν πολλὰ σχετικῶς πρὸς τὰ δισανθρακικά, θεικὰ καὶ πυριτικά ἄλατα τῶν ἀλκαλίων καὶ ἀλκαλικῶν γαιῶν καὶ κατ' ἀκολουθίαν δύνανται νὰ παραγγελθῶσι πρὸς λουσίαν καὶ πόσιν κατὰ ποικίλων νόσων.

β) ὅτι κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ ἱατροῦ κ. Σαμαράκη τὰ ὕδατα Σμοκόβου ἐνδείκνυνται κατὰ ποικιλωτάτων νόσων, τῶν παντὸς εἶδους ρευματισμῶν ποικίλων δερματώσεων, τῆς χοιραδώσεως, τοῦ πεπτικοῦ συστήματος τῶν μητρικῶν παθήσεων κτλ.

Ὅ,τι δύναται τὸ Ἱατροσυνέδριον νὰ εἰπῇ εἶνε τοῦτο : ὅτι τὰ ἱαματικὰ ὕδατα Σμοκόβου κατὰ χημικὴν σύστασιν εἰσὶ παρόμοια πρὸς τὰ ἐν Γαλλίᾳ λουτρὰ τοῦ Aix-les-Bains (Savoie) καὶ Le Vernet.

Ἄλλ' ὥς γνωστὸν τῶν διαφόρων μεταλλικῶν ὑδάτων δρώντων πολλαπλῶς ἐπὶ τοῦ ὁργανισμοῦ εἶνε δυσχερὲς νὰ ὀρίσωμεν ἐπακριβῶς τὰς ἐνδείξεις καὶ ἀντενδείξεις τῆς χρήσεως αὐτῶν ἐρειδόμενοι ἐπὶ μόνην τὴν χημικὴν σύνθεσιν αὐτῶν.

Μόνη ἡ πείρα δύναται νὰ μᾶς διδάξῃ ἐὰν ὕδωρ τι κέκτηται πραγματικὰς θεραπευτικὰς ιδιότητας ἰδιαζούσας οἵαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ χημικὴ αὐτοῦ σύνθεσις καὶ ἡ θερμοκρασία.

Διὰ τοῦτο τὸ Ἱατροσυνέδριον ἔχον ὑπ' ὄψιν τὴν χημικὴν τῶν ὑδάτων Σμοκόβου σύστασιν καὶ ὅτι ταῦτα προσομοιάζουσι τοῖς ὕδασιν Aiz-les-Bains τῆς Σαβοΐας καὶ Le Vernet περὶ τῆς ἱαματικῆς τῶν ὁποίων δυνάμειος ὑπάρχει μακρὰ πείρα φρονεῖ ὅτι τὰ ὕδατα Σμοκόβου ἔχουσι τὰς αὐτὰς περίπου ἐνδείξεις καὶ ἀντενδείξεις οἷας καὶ τὰ ὕδατα τοῦ Aiz-les-Bains καὶ Le Vernet πρὸς λοῦσιν καὶ πόσιν. Τουτέστι καθ' ὅλων τῶν μορφῶν τῶν ρευματισμῶν πρὸς τὰ ἄλγη τὰ ἀρθριτικὰ τεταντώδη καὶ μυϊκά, κατὰ μυαλγιῶν, νευριτίδων, περιφερικῶν ἰσχιάδος, νευραλγιῶν, τῶν ἀρθριτικῶν διαβητικῶν, βλεννοροϊκῶν ρευματισμῶν, αὐτόνου ἀρθρίτιδος κατὰ ἀγκυλώσεων ψευδῶν, δυσκαμψιῶν καὶ δυσχρηστίας τῶν μελῶν μετὰ τραύματα, κατάγματα, διαστρέμματα, ἐξαρθρώματα, κατὰ μυϊκῶν ἀτροφιῶν, κατὰ τῆς συφιλίδος, ρινίτιδος, φαρυγγίτιδος, λαρυγγίτιδος, εἰς γαργαρισμούς, εἰσπνοάς, ψεκασμούς.

Ἀντενδείκνυνται δὲ κατὰ καρδιακῶν παθήσεων, ἀρτηριοσκληρώσεως καὶ φυματιώσεως.

Ὁ Πρόεδρος

ΣΑΒΒΑΣ

Ὁ Γραμματεὺς

Β. ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον χορηγούμενον δυνάμει τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 505 καὶ ἀπὸ 9 Ἰανουαρίου 1915 ἐγκριτικῆς διαταγῆς τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Ἰανουαρίου 1915.

Ὁ Τμηματάρχης τοῦ Ζ' Τμήματος

ΧΩΜΑΤΙΑΝΟΣ

ΣΗΜ. Μετὰ τὴν Δημοσίευσιν τῆς ὡς ἄνω γνωμοδοτήσεως τοῦ Ἱατροσυνεδρίου τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον ὑπεχρέωσε τὸν εἰς τὰ ἐν λόγῳ Λουτρὰ ὑπὸ τούτου διωρισμένον ἱατρὸν νὰ κρατῇ ἀκριβῆ καὶ λεπτομερῆ στατιστικὴν περὶ τῶν νόσων ὑφ' ὧν πάσχουσι οἱ τῶν Λουτρῶν Σμοκόβου ποιούμενοι χρῆσιν καὶ τίνα ἐπίδρασιν ἔσχον ταῦτα ἐπ' αὐτῶν. Συνωδὰ δὲ πρὸς τὴν διαταγὴν ταύτην κατήρτισεν ὁ ἱατρὸς κ. Δ. Πεπέλας τὴν δέουσαν στατιστικὴν ἐφ' ἧς στηριχθεὶς οὗτος συνέταξε τὴν ὡς ἄνω καταχωρημένην ἐκθεσίν του, ἣν καὶ ὑπέβαλεν ἐν καιρῷ πρὸς τὸ ἀρμόδιον Ὑπουργεῖον διὰ τὰ καθ' ἑαυτό.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΕΡΜΩΝ ΑΛΚΑΛΙΚΩΝ ΘΕΙΟΠΗΓΩΝ ΣΜΟΚΟΒΟΥ

Α'. Τοποθεσία, κτίρια, μέγα συγκοινωνία — διατροφῆς ἀναψυχῆς, κλιματολογικὴ ἄποψις τῆς θέσεως.

Βορειοδυτικῶς τοῦ χωρίου Σμοκόβου εἰς ἀπόστασιν μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας ἀπ' αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ βάθος μιᾶς τῶν πολλῶν τῆς πολυπύχου Πίνδου πτυχώσεων εὑρηνται αἱ Θερμαὶ Ἀλκαλικαὶ Θειοπηγαὶ Σμοκόβου,

Αἱ ἱαματικαὶ πηγαὶ Σμοκόβου δὲν ἀναφέρονται μὲν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἐνδείξεις ὅμως τῆς μεγάλης θεραπευτικῆς χρήσεως τούτων ἀπαντῶσι κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1662 μ. Χ. ὁπότε συστηματικώτερον ἐχρησιμοποιήθησαν ὑπὸ δύο Σμοκοβιτῶν ἐμπορευομένων ἐν Αὐστρίᾳ, τοῦ Φράγκου καὶ Μόσχου, ἐπὶ τουρκοκρατίας δὲ καὶ κατὰ τὸ 1812 ἐπεσκέψατο τὰ λουτρὰ Σμοκόβου καὶ ἐλούσθη ἐν αὐτοῖς ὁ περὶ πολλοῦ ποιούμενος τὴν ὑγείαν του Ἀλῆ πασσᾶς τῶν Ἰωαννίνων, ὅστις ἐκτὸς τῶν λιθοκτίστων λουτήρων, τῶν μέχρι πρὸ δεκαετίας διασωθέντων ὤκοδόμησε καὶ πύργον πρὸς διαμονήν, καταστραφέντα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως· εἰς μίαν δὲ τῶν πηγῶν ἐκληροδότησε καὶ τὸ ὄνομά του, καὶ ἡ πηγὴ αὕτη καλεῖται καὶ σήμερον πηγὴ τοῦ Ἀλῆ.

Ἡ θέσις ἔνθα αἱ ἱαματικαὶ πηγαὶ Σμοκόβου ἀναβλύζουσιν εἶναι ἀνατολικομεσημβρινὴ χαράδρα τῆς ὑψηλοτέρας κορυφῆς τῆς Πίνδου, τῆς Βουλγάρας, ὑπερκειμένη τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης 500 περίπου μέτρα· κατὰφυτος δὲ ὥς εἶναι αὕτη ὑπὸ δάσους παρθένου, δάσους ἐξ ὑψικαρήνων δρυῶν, πλατάνων, καρυῶν, λεπτοκαρυῶν, μηλεῶν καὶ πτελεῶν καὶ ἐν ἐδάφει ξηρῷ καὶ ἀργιλλώδει καὶ ἐστερημένῳ λιμναζόντων ὑδάτων καὶ διαρρεομένη ὑπὸ ῥύακος ἐκ τῶν πηγαίων ὑδάτων τῶν πέριξ ὁρέων εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ὑγιεινοτάτη, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ῥωμαντικὴ, ἡμεῖς, ἐπὶ τετραετίαν διατελέσαντες ἱατρὸς τῶν λουτρῶν Σμοκόβου, οὐδένα οὐδέποτε ἐξ οἰασδήποτε νόσου νοσήσαντα παρατηρήσαμεν ἐν αὐτοῖς.

Κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τοὺς λουτρικοὺς μῆνας ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι ξηρά· ἐπικρατοῦντες δὲ ἄνεμοι βορειοανατολικοί, ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀνέμων προφυλασσομένων τῶν λουτρῶν ὑπὸ τῶν πέριξ ὁρέων. — ὕδατα πρὸς πόσιν, ἐκτὸς τῶν μεταλλικῶν, ὑπάρχουσι πηγαῖα τοιαῦτα διαυγῆ, εὐγευστα καὶ κατάψυχρα.

Τὰ λουτρὰ Σμοκόβου, χάρις εἰς τὸν ῥέκτην καὶ φιλοπρόεδον ἐνοικιαστὴν αὐτῶν κ. Κωνστ. Τερτίπην, τὸν μὴ φεισθέντα οὔτε φειδόμενον κόπων καὶ χρημάτων, ἀπέκτησαν οὐ μόνον πρώτης τάξεως συγκοινωνίαν μετὰ τῆς Καρδίτσης διὰ πολυτελεσιμάτων αὐτοκινήτων ἐντὸς ὥρας, ἀλλὰ καὶ ἅπαντα τὰ μέσα πρὸς ἄνετον διαμονήν τῶν ἐπισκεπτῶν τῶν λουτρῶν, ἰδίως δέ, ἀφ' ὅτου ἀνέλαβε μόνος τὴν ἐνοικίαν τῶν λουτρῶν ὁ κ. Τερτίπης, διότι εἶχε πρὶν ταῦτα ἑταιρικῶς μετὰ τοῦ κ. Τσαγανοπούλου, ἐπήνεγκε ῥιζικωτάτας καὶ γενι-

κὰς πολυδαπάνους ἀνακαινίσεις καὶ διαρρυθμίσεις τῶν διαφόρων διαμερισμάτων καὶ καταστημάτων καὶ τῶν λουτρῶνων, γενικὴν ἀντικατάστασιν τῶν ὑδραγωγῶν σωλήνων, νέαν πλουσίαν ἐπίπλωσιν, φωτισμὸν ἄφθονον κ.λ.π. κ.λ.π. πρὸς δὲ καὶ νέαν πολυδάπανον τριώφορον οἰκοδομὴν ὠκοδόμησε καὶ ἐπίπλωσε, ἣτις θὰ τεθῇ εἰς χρῆσιν ἀπὸ τῆς προσεχοῦς λουτρικῆς περιόδου. — Τὰ ἤδη ὑπάρχοντα οἰκήματα, ὅκτὼ ἐν ὅλῳ, ἐκτὸς τοῦ ὑπὸ κατασκευὴν, ἅπαντα ἀνώγεα, εὐήλια καὶ ἐνάερα περιλαμβάνουσι περὶ τὰ ἑκατὸν δωμάτια, ἅπαντα εὐήλια καὶ καλῶς ἀεριζόμενα καὶ πληροῦντα ὅλους τοὺς ὅρους τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς ἀνέτου διαμονῆς. — Ὑπηρετικὸν προσωπικὸν ἄφθονον, καθάριον καὶ πολὺ πρόθυμον. — Τὰ μέσα τῆς διατροφῆς εἶναι τόσον ἄφθονα, καθαρὰ καὶ ἄγνὰ ὥστε δύνανται νὰ ἱκανοποιήσωσι καὶ τὰς μᾶλλον ἰδιοτρόπους ὁρέξεις· γάλα νωπότατον, ἄγνόν, πολὺ, εὐγευστον, ἀρωματωδές, κρέα ἐπίσης ἄφθονα, νοστιμότατα καὶ νεαρά. Ἐστιατόριον πρώτης τάξεως μὲ μάγειρον ἐκλεγόμενον μεταξὺ τῶν καλλιτέρων· καὶ γενικῶς ὁ ῥέκτης ἐνοικιαστῆς τῶν λουτρῶν Σμοκόβου οὐδενὸς ἐφείσθη, ἵνα καιαστήσῃ αὐτὰ πρώτης τάξεως λουτρόπολιν καὶ ὑδροθεραπευτήριον ἀμιλλώμενον καὶ ἐν πολλοῖς ὑπερτεροῦν κατὰ τὰ θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα καὶ αὐτῶν τῶν ὁμοίας φύσεως Εὐρωπαϊκῶν.

Β. Περὶ Πηγῶν.

Πολυάριθμοι εἶναι αἱ ἑκατέρωθεν τῆς χαράδρας ἱαματικαὶ πηγαὶ τῶν θειούχων ἀλκαλικῶν ὑδάτων Σμοκόβου. — Ἐκτεινόμεναι, κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ διαπρεποῦς καθηγητοῦ Α. Κ. Δαμβέργη, ἐπὶ ὑδατοφόρου ἐκτάσεως ἀκτίνος περιφερείας 500 περίπου μέτρων ταξινομοῦνται αἱ κυριώδεις κατὰ βαθμὸν θερμοκρασίας εἰς θερμάς, χλιαράς καὶ ψυχράς. — Καταχωροῦμεν ὧδε τὰς πηγάς, ὡς εἶναι αὗται ταξινομημέναι ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ καθηγητοῦ κ. Α. Κ. Δαμβέργη.*

Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν θερμῶν τάσσονται· 1ον αἱ τροφοδοτοῦσαι τοὺς ἐννέα νέους λουτήρας τοὺς ἐπικαλουμένους λουτήρας τοῦ Ἀλῆ· αἱ πηγαὶ αὗται ἔχουσι θερμοκρασίαν 40° Ε.— 2ον αἱ πηγαὶ αἱ τροφοδοτοῦσαι τοὺς δύο παλαιούς λουτήρας, ὧν ἡ θερμοκρασία εἶναι 39, 4° Ε.— 3ον αἱ πηγαὶ τῶν πέντε λουτήρων Κακιοπούλου θερμοκρασίας 39, 8° Ε.— 4ον ἡ μεταξὺ τῶν παλαιῶν καὶ νέων ἀναβλύζουσα πηγή, ἡ ἐπικαλουμένη πηγή τῶν πιάτων, ἔχουσα θερμοκρασίαν 37, 8° Ε. *) Καὶ 5ον ἡ πηγή τῶν ψωριώντων ἡ ἀναβλύζουσα 15 μέτρα ἀνατολικῶς τῶν νέων λουτήρων θερμοκρασίας 38° Ε. ἤδη καὶ ἀπὸ τῆς παρελθούσης περιόδου τῶν λουτρῶν τὰ ὕδατα τῆς πηγῆς ταύτης τροφοδοτοῦσι τοὺς δύο νέους λουτήρας, τοὺς κατασκευασθέντας ὑπὸ τοῦ κ. Τερτίπη καὶ ἐπικληθέντας λουτήρας Τερτίπη.

Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν χλιαρῶν πηγῶν τάσσονται· 1ον αἱ τροφοδοτοῦσαι τὸν παλαιὸν ψυχρὸν λουτήρα ἔχουσαι θερμοκρασίαν 27, 8° (α) Ε. 2ον αἱ πηγαὶ τοῦ Κεραμηδιοῦ, αἵτινες εὔρηνται ἐπὶ τῆς βατῆς ὁδοῦ Σμοκόβου, 250

* Βλέπε ἐκθεσιν τοῦ κ. Δαμβέργη ἐν σελ. 15-16.

(α) Σημ. Τὰ ὕδατα τῆς πηγῆς ταύτης διοχετεύονται ἤδη δι' ὑδραγωγοῦ σωλήνος 5 μέτρων καὶ συγκεράννυνται μετὰ τῶν ὑδάτων τῆς πηγῆς τοῦ παλαιοῦ ψυχροῦ λουτήρος· ἀμφότεροι οἱ σωλήνες κλείουσι διὰ στροφίγγων ἐν τῷ λουτήρι καὶ δύναται οὕτω ὁ λουόμενος νὰ ποιήσῃται χρῆσιν λουτροῦ θερμοκρασίας ἀπὸ 27, 8° Ε. βαθμῶν μέχρι 37, 8° Ε.

μέτρα μακράν τῶν λουτήρων καὶ ἐκ τῶν ὁποίων αἱ δύο κυριώδεις ἔχουσι θερμοκρασίαν ἢ μὲν μία 28, 8° °Ε. ἢ δὲ ἑτέρα θερμοκρασίαν 29, 2° °Ε.

Ἡ κατηγορία τέλος τῶν ψυχρῶν πηγῶν περιλαμβάνει 1ον τὴν πηγὴν τῆς Θεοδώρας, ἣτις ἀναβλύζει πλησίον τῆς Ἐκκλησίας 70 περίπου μέτρα μακράν τῶν λουτήρων καὶ 2ον τὴν πηγὴν τῶν κλουβίων, τὴν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ὁδοῦ τοῦ χωρίου Σμοκόβου ἀναβλύζουσαν, 80 περίπου μέτρα μακράν τῶν νέων λουτήρων, ἔχουσαν δὲ θερμοκρασίαν 19, 4° Ε'.

Γ' Φυσικαὶ ἰδιότητες τῶν ὑδάτων Σμοκόβου

Τὸ ποσὸν τῶν ὑδάτων εἶναι ἀμετάβλητον καὶ σταθερὸν μὴ ἐξαρτώμενον ἐκ τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους ὥς καὶ ἡ θερμοκρασία αὐτῶν.

Ἐν τῇ θέσει τῆς ἀναβλύσεως πᾶσαι αἱ πηγαὶ Σμοκόβου ἀναβλύζουσιν ὕδατα μετὰ ἀναφυσωμένων ἀερίων, ὥς πομφόλυγας ἐκπειπομένων, ἅτινα ἡ ἔρευνα τοῦ καθηγητοῦ κ. Δαμβέργη κατέδειξεν ὥς συνιστάμενα κυρίως ἐξ ὕδροθειου.

Τὰ ὕδατα τῶν ἀλκαλιθειοπηγῶν Σμοκόβου εἶνε διαυγῇ καὶ εὐγευστα καὶ μόνον ἡ χαρακτηριστικὴ ὁσμὴ τοῦ ὕδροθειου εἶναι αἰσθητή· καταλείπουν δὲ ἐν τῷ κρατῇ τῆς ἀναβλύσεως καὶ τοῖς ὀχετοῖς κιτρινόλευκον ὑποστάθμην.

Δ'. Χημικαὶ ἰδιότητες τῶν ὑδάτων Σμοκόβου.

Κατὰ τὰ γενικὰ ἀποτελέσματα τῆς ποσοτικῆς καὶ ποιωτικῆς ἀναλύσεως τῶν ὑδάτων Σμοκόβου ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς καθηγητοῦ Α. Κ. Δαμβέργη ἡ χημικὴ σύστασις αὐτῶν εἶναι ἡ ἐπομένη.

Δισανθρακικὸν νάτριον	0,1841 γραμμ.
Δισανθρακικὸν ἀσβέστιον	0,0110 »
Δισανθρακικὸν μαγνήσιον	0,0024 »
Θεικὸν νάτριον	0,0124 »
Θεικὸν κάλιον	0,0235 »
Θεικὸν ἀσβέστιον	0,0012 »
Χλωριοῦχον νάτριον	0,7295 »
Πυριτικὸν νάτριον	0,0311 »
Ὁξειδίου ἀργιλίου	0,0002 »
Πυριτικὸν ὀξύ	0,0608 »
Φωσφορικὸν ὀξύ, νιτρικὸν ὀξύ, ἀμμωνία, ὀξείδιον σιδήρου, φθόριον, λίθιον, βορικὸν ὀξύ	ἴχνη
Ἀθροισμα στερεῶν συστατικῶν	0,3680 γραμμ.
Ἐλεύθερον ἀνθρακικὸν ὀξύ	0,0200 »
Ὑδροόθειον	0,0076 »
Εἰδικὸν βάρος (15°)	1,004

Ε'. Τάξις τῶν ἱαματικῶν ὑδάτων Σμοκόβου.

Ἐκ τῶν συστατικῶν καὶ τῶν ἀναλογιῶν αὐτῶν αἱ ἱαματικαὶ πηγαὶ Σμοκόβου τάσσονται μεταξὺ τῶν θερμῶν ἀλκαλικῶν θειοπηγῶν τῶν ἐνεχουσῶν πολλὰ σχετικῶς τὰ δισανθρακικά, θειικά καὶ πυριτικά ἄλατα τῶν ἀλκαλίων καὶ ἀλκαλικῶν γαιῶν.

Ὅμοιās συστάσεως ἱαματικᾶς πηγᾶς, μὲ τοσαύτην περίσσειαν ἁλάτων οὐδαμοῦ τῆς Ἑλλάδος ἔχομεν· καὶ μόνον πρὸς τὰ ἐν Γαλλίᾳ λουτρὰ τοῦ Aix-Lais-Bains (Savoï) καὶ Le Vernet δύνανται νὰ παραβληθῶσι, καθ' ἃ καὶ τὸ Β. ἱατροσυνέδριον ἀπεφώνησε. Τὰ λουτρὰ Σμοκόβου ὑπερτεροῦσι ὅμως καὶ τούτων κατὰ τοῦτο· ἐνῶ τὰ λουτρὰ Aix-Lais-Bains εὐρίσκονται εἰς ὕψος ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς Θαλάσσης 262 μέτρα, τὰ λουτρὰ Σμοκόβου εὐρίσκονται εἰς ὕψος ὑπὲρ τὰ 500 μέτρα.

5'. Φυσιολογικαὶ καὶ ἱαματικαὶ ιδιότητες τῶν ὑδάτων Σμοκόβου.

Τὰ ὄντως θαυματουργὰ λουτρὰ Σμοκόβου ἐνεργοῦσι τὸ μὲν μηχανικῶς τὸ δὲ ὀργανικῶς· καὶ μηχανικῶς μὲν ἐνεργοῦσι διευρύνοντα τὰ ἀγγεῖα τῆς περιφερικῆς κυκλοφορίας τοῦ δέρματος ἐν τῷ λουτρῷ καὶ φέροντα συνόρμησιν τοῦ αἵματος ἐπ' αὐτά, ἐλαττοῦντα δὲ οὕτως ὑπεραιμίας νοσηρὰς βαθύτερον κειμένας καὶ διευκολύνοντα τὴν γενικὴν κυκλοφορίαν αὐξάνουσιν ἐπαισθητῶς τὴν λειτουργίαν τῆς αἱματώσεως καὶ τὴν λειτουργικὴν δραστηριότητα τοῦ λυμφατικοῦ συστήματος καὶ ἰδίᾳ τῆς κυτταρικῆς βακτηριοφαγίας, ὀργανικῶς δὲ δι' ὁσμώσεως τῶν ἐν αὐτοῖς ἐν διαλύσει εὐρισκομένων φαρμακευτικῶν στοιχείων καὶ φυραμάτων. Γνωστὸν δὲ τυγχάνει τοῖς πᾶσιν, ὅτι τὰ ἀλκαλικά, ὧν βρίθουσι τὰ λουτρὰ Σμοκόβου, εἰσαγόμενα εἰς τὸν ὀργανισμόν γίνονται κραταιοὶ παράγοντες ὀξειδώσεως· τὰ προϊόντα τῆς καύσεως, οὐρία καὶ ἀνθρακικὸν ὀξύ πληθύνονται, ἐλαττοῦται δὲ τὸ οὐρικὸν ὀξύ, τοῦθ' ὁπερ σημαίνει, ὅτι τὰ ἀλκαλικά τελειοποιοῦσι τὴν θρέψιν καθ' ἀπάσας αὐτῆς τὰς φάσεις καὶ διευκολύνουσι τὴν ἀφετεροίωσιν· ἐξουδετεροῦσι δὲ πρὸς τούτοις τὰ σὺν τῇ τροφῇ εἰσαγόμενα ἢ ἐν τῷ ὀργανισμῷ σχηματιζόμενα ὀξέα καὶ ἐφαπτόμενα τῆς ἐπιδερμίδος ἀποστεροῦσι ταύτην τῆς σμήχματώδους ὕλης, καθιστῶντα τούτου ἕνεκα ταύτην ἀπαλὴν καὶ μᾶλλον πρόσφορον πρὸς ἀνάποσιν τῶν ἐν διαλύσει ἐν τοῖς μεταλλευτικοῖς ὕδασι φαρμακευτικῶν στοιχείων καὶ φυραμάτων.

Γνωσταὶ ἐπίσης τυγχάνουσιν αἱ κερατολυτικαὶ καὶ κερατοπλαστικαὶ ιδιότητες τοῦ θείου ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος ὡς καὶ ἡ βλεννολυτικὴ τοιαύτη τοῦ ὑδροθείου ἐπὶ τῶν νοσηρῶν ἐκκρίσεων τῶν βρόγχων.

Ἡ διαπιδυτικὴ ἐνέργεια ἐν τοῖς λουτροῖς Σμοκόβου εἶναι ἀποδεδειγμένως ἀνωτέρα τῆς τοῦ ἀπλοῦ λουτροῦ.

Ἰδιαιτέρως ὅμως ὀφείλονται τὰ ἐκπληκτικὰ θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα τῶν λουτρῶν Σμοκόβου εἰς τὴν ἰσχυρὰν ῥαδιενεργητικὴν ιδιότητα αὐτῶν.

Εἶναι γνωστὸν πρὸς τούτοις, ὅτι ἐν τοῖς μεταλλικοῖς ὕδασι δυνάμει φυσικῶν καὶ βιολογικῶν ἐνεργειῶν ἐκκλύονται, δι' ἡλεκτρολύσεως, ἐκ τῶν ἐνώσεών των τμήματα μορίων ἐν τῇ γενέσει των, ἅτινα ἔχουσιν ἰσχυρὰν ἐνέργειαν ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ καθόλου. Φαίνεται δέ, ἐκ τῶν ἐξαιρέτων θεραπευτικῶν ἀποτελεσμάτων τῶν λουτρῶν Σμοκόβου, ὅτι αἱ φυσικαὶ καὶ βιολογικαὶ αὗται συνθῆκαι σταθερῶς ὑπάρχουσιν ἐν αὐτοῖς.

Οὐκ ὀλίγον συμβάλλει εἰς τὴν καθόλου θαυματουργὸν ἐνέργειαν τῶν λουτρῶν Σμοκόβου, καὶ ἡ πρόσληψις ὑπὸ τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτὰ μείζονος ποσότητος ὀξυγόνου, δαψιλέστατα διακεχυμένου ἐν τῇ περιβαλλούσῃ τὰ λουτρὰ φύσει.

Κατὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἰδίων ἡμῶν παρατηρήσεων ἐπὶ ὑπερπεντακισχιλίων ἀσθενῶν, λουσιθέντων ἐν τῷ ὑδροθεραπευτηρίῳ Σμοκόβου κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν καθ' ἣν διετελέσαμεν ἰατρὸς παρ' αὐτῷ ἀποφαινόμεθα ὅτι τὰ λουτρά Σμοκόβου ἐνδείκνυνται μετ' ἐξαιρέτων πάντοτε ἀποτελεσμαμάτων :

1) Ἐπὶ τῶν πάσης μορφῆς χρονίων ρευματισμῶν, ἐπὶ τῶν συνεπειῶν τῶν λοιμωδῶν ψευδορευματισμῶν, ἐπὶ τῶν ἀρθριτίδων, ἐπὶ τῶν φλεγμονῶν τῶν ὀρροθυλάκων, ἐπὶ τῶν μυαλγιῶν, ἰσχιαλγιῶν καὶ τῶν περιφερικῶν νευριτίδων, ἐπὶ νευραλγιῶν τῶν διαβητικῶν ἀρθριτικῶν καὶ εἰδικῶς ἐπὶ τοῦ βλενορροϊκοῦ ρευματισμοῦ καὶ τῆς ποδάγρας μετ' ἐκδηλώσεων ἀρθριτικῶν.

Οἱ τὰ τοιαῦτα πάσχοντες ἀποτελοῦσι τὰ $\frac{3}{4}$ τῶν λουομένων ἐν τοῖς λουτροῖς Σμοκόβου. — Θὰ ἴδῃτε ἐκεῖ χωλοὺς στηριζομένους ἐπὶ βακτηριῶν, ἄλλους ὑποβασταζομένους ὑπὸ τῶν συγγενῶν τῶν καὶ ἄλλους τελείως ἀνικάνους νὰ βαδίσωσι καὶ διαμετακομιζομένους εἰς τοὺς λουτρῶνας ἐπὶ φορείων. Τοὺς ἰδίους χωλοὺς καὶ ἀναπήρους, ὕστερον ἀπὸ ὀλίγα λουτρά, ἐπὶ ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἔστιν ὅτε καὶ ἔνδεκα θὰ ἴδῃτε μεταβαίνοντας μόνους εἰς τοὺς λουτρῶνας ἄνευ τῆς βοηθείας ἄλλου καὶ βαδίζοντας ἐλευθέρως, ἅπειρα εἰσὶ τὰ τοιαῦτα περιστατικά, τινὰ τῶν ὁποίων θέλομεν καταχωρήσῃ εἰς τὸ τέλος τῆς παρούσης ἐκθέσεως ἐπὶ τῇ βάσει στατιστικῆς, ἣν ἡμεῖς ἐκρατήσαμεν ἐπὶ τέσσαρας συνεχεῖς λουτρικὰς περιόδους· διότι ἐὰν ἠθέλομεν καταχωρήσῃ ὁλόκληρον τὴν στατιστικὴν δὲν θὰ ἐπάρκει ἡμῖν ὁχώρος. — Πλεῖστοι δὲ ὅσοι ἐπισκέπτονται τὰ λουτρά Σμοκόβου καὶ κατὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον, ἀφ' οὗ εἰς μάτην ἀνεζήτησαν τὴν θεραπείαν αὐτῶν ἐκ τῶν ρευματισμῶν ἀλλαχοῦ καὶ ἐν τοῖς φαρμακείοις.

2) Ἐπὶ τῶν συνεπειῶν τῶν τραυματισμῶν, διαστρέμματα, κατάγματα, ἔξαρθρήματα συνοδευόμενα μὲ ἀγκύλωσιν καὶ μυϊκὰς ἀτροφίας. Ἐπίσης ἐπὶ διαφόρων ἐξωτερικῶν χειρουργικῶν παθήσεων καὶ ἰδιαιτέρως ἐπὶ χρονίων διαπυήσεων καὶ ἐξελκώσεων καὶ ἀτόνων ἐλκῶν, ἐφ' ὧν τὰ λουτρά Σμοκόβου εἰς λοῦσιν καὶ πλύσιν χρησιμοποιούμενα ἐπιφέρουσι τὴν ἀπολύμανσιν τῶν πυορροουσῶν ἐπιφανειῶν καὶ προκαλοῦσιν ὑγιᾶ σαρκοφυΐαν καὶ τελείαν ἐπούλωσιν.

3) Ἐπὶ τῆς συφιλιδικῆς ἐν γένει καχεξίας καὶ τῶν παντοίων ἐκδηλώσεων τῆς τριτογόνου συφιλίδος, ἐφ' ὧν εἰδικῶς ἐπιδρῶσι τὰ λουτρά Σμοκόβου ἀπομακρύνοντα τὸν ὑδράργυρον, συνεπεία τῆς λειτουργικῆς δραστηριότητος πασῶν τῶν ἐκκριτικῶν ὁδῶν.

Ἐπὶ τῶν πάσης μορφῆς ἐκζεμάτων, ἐπὶ ψωριάσεως, κνήφης, πιτυρίασεως, ἰχθυώσεως, συκώσεως, πέμφιγος, λειχήνης καὶ λοιπῶν δερματοπαθειῶν ἐφ' ὧν ταχύτατα καὶ ἀποτελεσματικῶς ἐπιδρῶσι τὰ λουτρά Σμοκόβου, δυνάμει τῶν ἐν αὐτοῖς διαλελυμένων φαρμακευτικῶν στοιχείων καὶ φυραμάτων.

4) ἐπὶ χρονίων κατάρρων στομάχου καὶ ἐντέρων καὶ εἰδικῶς ἐπὶ βλενοῦμενωδῶν ἐντεροκολιτίδων εἰς λοῦσιν, πόσιν καὶ ἐντεροκλύσεις.

Ἐπὶ χρονίων κατάρρων τῶν βρόγχων καὶ ἐπὶ τῆςφυματιώσεως εἰς τὸ πρῶτον στάδιον.

Ἐπὶ ἐξογκώσεων τῶν ὑποχονδρίων σπλάγχνων ἥπατος καὶ σπληνός, ὑπερτροφίῶν τοῦ ἥπατος καὶ ἥπατιτίδων ὥς καὶ ἐπὶ χολολιθιάσεως καὶ νεφρολιθιάσεως. — Λόγῳ τῆς περισσείας τῶν ἀλκαλικῶν ἀλάτων τὰ λουτρά Σμο-

κόβου ειδικῶς ἐπιδρῶσι καὶ ἐπωφελῶς πάντοτε ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω νοσηρῶν ἐκδηλώσεων.

5) Ἐπὶ χρονίων μητριτίδων, ἐνδομητριτίδων, σκληρώσεων τῆς μήτρας καὶ φλογώσεων τῶν παραμητριῶν, ἐπὶ σκληρώσεων τῶν ὠοθηκῶν καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῶν (δυσμηνόρροια, ἀμηνόρροια, στείρωσις), καθ' ὧν τὰ λουτρά Σμοκόβου εἰς λοῦσιν καὶ πλύσεις θαυματουργοῦσιν, ἐπιφέροντα τὴν διάλυσιν καὶ ἀπορρόφησιν τῶν φλεγμονωδῶν πυκνώσεων καὶ ἐξιδρωμάτων διὰ τε τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν θερμοκρασίας καὶ διὰ τῶν ἐμπεριεχομένων φαρμακευτικῶν στοιχείων καὶ φυραμάτων.

6) Ἐπὶ τῶν παραλύσεων γενικῶς καὶ ειδικῶς τῆς παραλύσεως τῶν παίδων, διότι τὰ θειοῦχα γενικῶς καὶ ειδικῶς τὰ τοιαῦτα τοῦ Σμοκόβου ἔχουσιν ἐνέργειαν διεγερτικὴν, ἄμεσον καὶ ἀποκλειστικὴν ἐπὶ τοῦ παραλυτικοῦ στοιχείου καὶ μάλιστα ὅταν ἡ παράλυσις αὕτη συνδέεται καὶ μὲ ἄλλας ἐνδείξεις τῶν λουτρῶν τούτων.

Καίτοι δὲ εἶναι ὀλίγοι οἱ μονοπληγικοί, ἡμιπληγικοὶ καὶ παραπληγικοί, οἵτινες πλήρως ἀνέκτησαν τὴν ὑγείαν των ἐν τοῖς λουτροῖς Σμοκόβου.

7) Ἐπὶ τοῦ λυμφατισμοῦ καὶ τῆς χοιραδώσεως καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτῶν (ἐξογκώσεων τῶν γαγγλίων, διαπυητικῶν ἀδενιτίδων, ἐξελκώσεων τῶν ἀδένων, ψυχρῶν ἀποστημάτων καὶ ειδικῶς ἐπὶ τῶν λευκῶν ὄγκων, θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα τῶν ὁποίων κατωτέρω θέλομεν ἀναφέρει.

Βεβαίως καὶ τὰ λουτρά διὰ τῶν ἐν αὐτοῖς διαλελυμένων φαρμακευτικῶν στοιχείων καὶ φυραμάτων θαυματουργοῦσιν εἰς τὰς τοιαύτας δυσκρασιακὰς καταστάσεις, οὐχ ἥττον οὐκ ὀλίγον συμβάλλει εἰς τὰ ὄντως καταπληκτικὰ θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τῶν τοιούτων καταστάσεων καὶ ἡ δαψίλεια τοῦ ὀξυγόνου τῆς περιβαλλούσης τὰ λουτρά φύσεως καὶ ἡ πρόσληψις μεγάλης ποσότητος ἐξ αὐτοῦ, ὥς ἐκ τῆς λειτουργικῆς δραστηριότητος τοῦ λυμφατικοῦ συστήματος δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τῶν λουτρῶν.

8) Τὰ λουτρά Σμοκόβου δὲν ὠφελοῦσι τοὺς καρδιοπαθεῖς καὶ ἀρτηριοσκληρωτικούς· οὐχ ἥττον δὲν ἔχουσι καὶ τελείαν ἀντένδειξιν· διότι πολλοὶ καρδιοπαθεῖς καὶ ἀρτηριοσκληρωτικοί, γέροντες ὑπερβάντες τὸ ἐβδομηκοστόν, ἔχοντες συνδεδυασμένας παθήσεις καὶ ποιησάμενοι χρῆσιν λουτρῶν, παρὰ τὴν συμβουλήν μας, ἐν τοῖς λουτροῖς Σμοκόβου οὐδὲν ἔπαθον ἐκ τοῦ καρδιακοῦ πάθους.

Ζ'. Χρήσεις ὑδάτων Σμοκόβου

Χρήσις τῶν ὑδάτων τῶν ἱαματικῶν πηγῶν Σμοκόβου γίνεται ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς.

Καὶ ἐσωτερικῶς μὲν λαμβανόμενα, ἐὰν μὲν θερμὰ προκαλοῦσιν ἐφίδρωσιν, προάγουσι τὰς ἐκκρίσεις καὶ ἐπανξάνουσι τὴν διούρησιν, ἐὰν δὲ ψυχρὰ ὠφελοῦσιν ἀναλόγως τοῦ λαμβανομένου ποσοῦ καὶ τῶν ὥρων τῆς λήψεως εἰς τοὺς ὑποπεπτικούς, ὑπερχλωρυδρικούς καὶ τοὺς ὑπερπεπτικούς τοὺς ἔχοντας τὸν στόμαχον διευρυσμένον.

Ἐξωτερικῶς δὲ γίνεται χρῆσις εἰς λοῦσιν, γαργαρισμοὺς καὶ πλύσεις· ἀναλόγως δὲ τῆς θερμοκρασίας τοῦ λουτροῦ, διότι τοιαῦτα ὑπάρχουσι ψυχρά, χλιαρὰ καὶ θερμά, τοῦτο ἔσται διαρκείας ἀπὸ 10' μέχρι 30' τῆς ὥρας. Ἐξαρτᾶται δὲ ἡ διάρκεια τοῦ λουτροῦ τὸ μὲν ἐκ τοῦ ἀτόμου, τὸ δὲ ἐκ τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ.

Η'. Θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα τῶν λουτρῶν Σμοκόβου.

Ἡ Φ. Γ. ἐτῶν 19 ἐκ Καναλλίων Καρδίτσης ἀπὸ διαιτίας ἐκ ποτείας νόσου πάσχουσα καὶ συνεπείᾳ ταύτης κόφωσιν καὶ σκολίωσιν τῆς σπονδυλικῆς στήλης ὑποστᾶσα, ὧν ἔνεκα οἴδημα καὶ πάρεσις τῶν κάτω ἄκρων τῇ ἐπὶ λυθὲ καὶ δεινῶς κατατριχομένη ὑπὸ διατιόντων καὶ ζωστήρων πόνων, ἐπεσκέψατο τὰ λουτρὰ Σμοκόβου καὶ ἐποίησατο χρῆσιν δέκα λουτρῶν μετὰ τὰ ὅποια τελείως ἀπηλλάγη τῶν πόνων· τὸ οἴδημα δὲ καὶ ἡ πάρεσις ἐξέλιπον καὶ ἡ ἐν γένει κατάστασις τῆς ἐβελτιώθη καταφανῶς.

Ὁ Γ. Σ. ἐτῶν 45, ἐκ Βλοχοῦ Τιτανίου ἐκ ῥευματισμῶν πολυαρθριτικῶν πρὸ ἑξ μηνῶν παθὼν, ἰάθη ἐντελῶς μετὰ 15 λουτρά, ἀφ' οὗ εἰς μάτην ἀνεξήτησε τὴν θεραπείαν του ἐν τοῖς φαρμακείοις καὶ ἄλλοις. Ὁ αὐτός, χρησάμενος τῶν λουτρῶν εἰς πλύσεις ἐθεράπευσε τεράστιον πυοφροῦν ψυχρὸν ἀπόστημα τῆς μασχάλης.

Ὁ Α. Κ. ἐτῶν 75 ἐκ Κανελλίων Ἰθώμης πάσχων ἐκ χρονίου μυϊκοῦ ῥευματισμοῦ, ἰάθη τελείως μετὰ τὴν χρῆσιν 11 λουτρῶν. Ὁ ἑβδομηκοντούτης οὗτος ἐποιεῖτο χρῆσιν λουτρῶν θερμοκρασίας 40, 4° Ε. χωρὶς οὐδέποτε νὰ αἰσθανθῇ ἐνόχλησιν.

Ὁ Ν. Π. ἐτῶν 45 ἐκ Καρπενησίου ἐκ μονοαρθρικοῦ ῥευματισμοῦ τῆς κατ' ὤμον ἀρθρώσεως πάσχων, οὗ ἔνεκα καὶ παράλυσις τοῦ συστοίχου βραχίονος τῷ ἐπεγένετο, ἰάθη ἐντελῶς ἐκ τε τοῦ ῥευματισμοῦ καὶ τῆς παραλύσεως ἐπὶ τῇ χρήσει 19 λουτρῶν. Ὁ αὐτός ἔφερε καὶ ἔκζεμα περὶ τὸν τράχηλον καὶ τὴν χώραν τοῦ γενείου ἐκ τοῦ ὁποίου ὡσαύτως ἐθεραπεύθη.

Ὁ Α. Κλ. ἐτῶν 19 ἐκ Τρικκάλων ἐκ πυώδους ὠτίτιδος πάσχων ἐθεραπεύθη ἐντελῶς, ποιησάμενος χρῆσιν λουτρῶν εἰς λοῦσιν καὶ πλύσεις ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα.

Ὁ Εὐ. Μ. ἐκ προμυρίου Βόλου ἐτῶν 30, πρὸ ἔτους, συνεπείᾳ βρογχοπνευμονίας ἔπαθεν ἑξ ἐμφυσήματος πνευμονικοῦ, ποιησάμενος δὲ χρῆσιν λουτρῶν εἰς λοῦσιν καὶ εἰσπνοὰς ἐθεραπεύθη τελείως, μηδεμίαν αἰσθανόμενος ἐνόχλησιν ἐκ τῆς πρὶν παθήσεώς του.

Ἡ Εὐ. Κ. ἐτῶν 48 ἐκ Γούρας ἐκ χρονίου παραμορφωτικοῦ ῥευματισμοῦ τῶν ἄρθρων πάσχουσα καὶ ποιησαμένη χρῆσιν 22 λουτρῶν ἐθεραπεύθη ἐντελῶς.

Ὁ Ν. Δ. ἐτῶν 30 ἐκ Τυρνάβου ἐκ πολυαρθρίτιδος ῥευματικῆς πρὸ πέντε μηνῶν παθὼν, ἐθεραπεύθη ἐπὶ τῇ χρήσει 17 λουτρῶν.

Ὁ Ν. Χ. ἐτῶν 27 ἐκ Τυρνάβου ἐκ νευροαρθριτισμοῦ πᾶσων καὶ παραλύσεως τοῦ δεξιοῦ βραχίονος ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Γερουλάνου εἰς τὰ λουτρὰ Σμοκόβου, ἐνθα καὶ ποιησάμενος χρῆσιν 17 λουτρῶν ἐθεραπεύθη ἐντελῶς ἐκ τε τοῦ νευροαρθριτισμοῦ καὶ τῶν συνεπειῶν αὐτοῦ.

Ὁ Ἰ. Μ. ἐτῶν 42 ἐκ Βράχας Εὐρυτανίας πρὸ τεσσάρων ἐτῶν παθὼν ἑξ ὀρροϊνώδους πλευρίτιδος, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας τῷ ἐγένετο παρακέντησις καὶ ἐξαγωγή μέρος τοῦ ὀρροϊνώδους ὑγροῦ, ἐποίησατο χρῆσιν λουτρῶν ἐπὶ δύο συνεχεῖς περιόδους ἥτοι περὶ τὰ 30 λουτρά καὶ ἤδη εἶναι ἐντελῶς ὑγιής, οὐδεμίαν αἰσθανόμενος ἐνόχλησιν.

Ὁ Β. Ἡλ. ἐτῶν 37 ἐκ Τρικκάλων πρὸ διετίας παθὼν ἐκ πολυαρθριτικῶν ῥευματισμῶν καὶ κατατριχόμενος ὑπὸ ἀφορήτων πόνων, ἐπεσκέψατο τὰ λουτρὰ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος καὶ ποιησάμενος χρῆσιν 17 λουτρῶν ἐθεραπεύθη ἐντελῶς.

Ὁ Α. Χ. ἐτῶν 55 ἐκ Φαρσάλων ἐξ ὀσφυαλγίας ἀλγεινοτάτης παθὼν ἐθεραπεύθη ἐπὶ τῇ χρήσει 11 λουτρῶν, πάσης ἄλλης φαρμακείας ἀστοχησάσης.

Ὁ Β. Λ. ἐτῶν 45 ἐκ Καρδίτσης κατατριχόμενος ὑπὸ ἀλγεινοτάτης μεσοπλευρίου νευραλγίας ἐθεραπεύθη ἐντελῶς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ τῇ χρήσει ἔνδεκα λουτρῶν.

Ὁ Γ. Οἰκ. ἐτῶν 55 ἐκ Καρδίτσης συνεπείᾳ κατάγματος κατὰ τὸ ἀνώτερον τριτημόριον τοῦ δεξιοῦ μηριαίου ὀστοῦ, ἔπαθεν ἐξ ἀτροφίας καὶ δυσκρησίας τοῦ συστοίχου μέλους· ἐπὶ τῇ χρήσει 17 λουτρῶν ἐθεραπεύθη ἐντελῶς καὶ ἠδύνατο νὰ βαδίζῃ ἐλευθέρως.

Ὁ Δ. Θ. ἐτῶν 52 ἐκ Φθιώτιδος πάσχων ἐξ ἀρθρίτιδος καὶ ῥινοφαρυγγικοῦ κατάρρου ἐθεραπεύθη ἐξ ἀμφοτέρων ἐπὶ τῇ χρήσει 19 λουτρῶν εἰς λοῦσιν καὶ γαργαρισμούς.

Ὁ Α. Μ. ἐτῶν 45 ἐκ Τρικκάλων ἐκ μυϊκοῦ ῥευματισμοῦ πάσχων μέχρι δυσκρησίας τῶν μελῶν του, ἐθεραπεύθη ἐπὶ τῇ χρήσει 15 λουτρῶν καὶ ἠδύνατο νὰ κινῆται ἐλευθέρως.

Ὁ Εὐ. Κ. ἐτῶν 18 ἐκ Ῥοῦς Καρδίτσης ἐκ λευκοῦ ὄγκου τῆς δεξιᾶς κατὰ γόνυ ἀρθρώσεως πάσχων, ἐθεραπεύθη ποιησάμενος χρῆσιν 25 λουτρῶν εἰς δύο συνεχεῖς περιόδους καὶ μόνον βράχυνσις τοῦ συστοίχου σκέλους μικρὰ τῷ ἀπέμεινε· ἡ γενικὴ του κατάστασις εἶναι ἤδη ἐξαίρετος.

Ὁ Α. Κ. ἐτῶν 33 ἐκ Τυρνάβου ἐξ ἰσχιάδος ἀλγεινοτάτης πάσχων μέχρι χωλότητος, ἐθεραπεύθη ἐντελῶς ἐπὶ τῇ χρήσει 15 λουτρῶν.

Ὁ Θ. Μ. ἐτῶν 35 ἐκ Καρδίτσης πάσχων ἐκ λευκοῦ ὄγκου τῆς δεξιᾶς κατὰ γόνυ ἀρθρώσεως, ἐβελτίωσε καταφανῶς τὴν τε γενικὴν καὶ κατὰ τόπον κατάστασίν του ἐπὶ τῇ χρήσει 15 λουτρῶν, καίτοι ὁ ὄγκος κακῶς εἶχεν ἐγχειρισθῇ ὑπὸ ἐμπειρικοῦ.

Ὁ Κ. Χ. ἐτῶν 52 ἐκ Καρδίτσης συνεπείᾳ πλήξεως, ἔπαθεν ἐκ φλέγμονος τοῦ κατωτέρου ἡμιμορίου τῆς κνήμης καὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἄκρου ποδός, ἐξ οὗ ἐθεραπεύθη ποιησάμενος χρῆσιν 10 λουτρῶν.

Ὁ Σ. Α. ἐτῶν 35 ἐκ Καλογρηανῶν Καρδίτσης, παθὼν πρὸ πέντε μηνῶν ἐκ ξηρᾶς πλευρίτιδος ἐθεραπεύθη ἐντελῶς ἐπὶ τῇ χρήσει 15 λουτρῶν.

Ἡ Μ. Στ. ἐτῶν 28 ἐκ Τρικκάλων ἐξ ἐμμηνοροίας πάσχουσα, ἐτακτοποίησε τὴν ἐμμηνον αὐτῆς ῥῦσιν ἐπὶ τῇ χρήσει 22 λουτρῶν εἰς δύο συνεχεῖς περιόδους.

Ὁ Ἰ. Ἰ ἐτῶν 63 ἐκ Ααρίσσης ἐκ ψυδρακιώδους ἐκζέματος τῶν χειρῶν πάσχων, ἐθεραπεύθη ἐντελῶς ἐπὶ τῇ χρήσει 19 λουτρῶν, ἀφ' οὗ εἰς μάτην ἀνεξήτησε τὴν θεραπείαν του εἰς τὰ λουτρὰ Αἰδηψοῦ καὶ Ὑπάτης.

Ὁ Ἀ. Γ. ἐτῶν 48 ἐκ Καρδίτσης ἐκ φλυκταννώδους ἐκζέματος τῶν χειρῶν καὶ τῆς κεφαλῆς πάσχων καὶ συσπάσεων τῶν καμπτήρων μυῶν ἀμφοτέρων τῶν ἀντιβραχίων, συνεπείᾳ δηλητηριάσεως δι' ἀρσενικοῦ, ἐθεραπεύθη ἐξ ἀμφοτέρων ἐπὶ τῇ χρήσει 20 λουτρῶν εἰς δύο συνεχεῖς περιόδους.

Ἡ Ἀ. Α. ἐτῶν 35 ἐκ Καλαμπάκας ἐκ χρονίας περιτονίτιδος πάσχουσα ἐποίησατο χρῆσιν 11 λουτρῶν, μεθ' ἃ οἱ πόνοι τῆς κοιλίας ἐξέλιπον, αἱ περισταλτικαὶ κινήσεις τῶν ἐντέρων ἡραιώθησαν καὶ τὸ ἐμπεριεχόμενον ὑγρὸν ἡλαττώθη· ἡ δὲ καθόλου κατάστασις ἐβελτιώθη καταφανῶς.

Ἡ Ἐ. Π. ἐτῶν 18 ἐκ Μακεδονίας ἐκ στειρώσεως πάσχουσα καὶ ποιησαμένη χρῆσιν 21 λουτρῶν εἰς δύο συνεχεῖς περιόδους, ἐπέτυχε τοῦ ποθουμένου.

Ἡ Ἀ. Ζ. ἐτῶν 22 ἐξ Μακεδονίας ἐξ ἐμμηνορροίας πάσχουσα, εἶδε τὴν πρώτην αὐτῆς ἐμμηνον ῥῦσιν ἐπὶ τῇ χρήσει ἑπτὰ λουτρῶν.

Ὁ Γ. Χ. ἐτῶν 30 ἐκ Χαλκίδος πάσχων ἐξ ἀρθρίτιδος, ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Χρηστομάνου εἰς λουτρὰ Σμοκόβου καὶ ποιησάμενος χρῆσιν 15 λουτρῶν ἐθεραπεύθη ἐντελῶς.

Ὁ ἱερεὺς Π. Ἀ. ἐτῶν 75 ἐκ Δρίσκουλης Φαρσάλων συνεπεία χρονίων ρευματισμῶν παθὼν ἐκ παραπληγίας ἐθεραπεύθη ἐκ τε τῶν ρευματισμῶν καὶ τῆς παραπληγίας ἐπὶ τῇ χρήσει 15 λουτρῶν.

Ἡ Σ. Λ. ἐτῶν 42 ἐκ Καρδίτσης κατατρυχομένη ὑπὸ σφοδρῶν πόνων κατὰ τὴν ἐμμηνον αὐτῆς ῥῦσιν, ἣτις καὶ ἄτακτος ἦτο καὶ ποιησαμένη χρῆσιν 21 λουτρῶν εἰς δύο συνεχεῖς περιόδους ἐθεραπεύθη τελείως.

Ὁ Δ. Κ. ἐτῶν 33 ἐκ Καρδίτσης ἐκ χρονίου βρογχικοῦ κατάρρου πάσχων καὶ ποιησάμενος χρῆσιν 11 λουτρῶν ἐβελτιώθη καταφανῶς, ἀποχρεμπόμενος μετ' εὐκολίας καὶ σπανίως ἐνοχλούμενος ὑπὸ βηχός.

Ὁ Δ. Π. ἐτῶν 8 ἐκ Ζαρχανάδων Καρδίτσης ἐκ παιδικῆς παραλύσεως πάσχων, ἐθεραπεύθη ἐπὶ τῇ χρήσει 13 λουτρῶν.

Ὁ Γ. Κ. ἐτῶν 20 ἐκ Γαρδικίου κατατρεχόμενος ἐξ ἀλγεινοτάτης ἡμικρανίας, ἐθεραπεύθη ἐπὶ τῇ χρήσει 11 λουτρῶν.

Ὁ Σ. Ν. ἐτῶν 22 ἐκ Σίχης Φαρσάλων, συνεπεία τραύματος παθὼν ἐξ ἀγκυλώσεως τῆς δεξιᾶς κατὰ γόνυ ἀρθρώσεως καὶ ποιησάμενος χρῆσιν 15 λουτρῶν ἐθεραπεύθη ἐντελῶς, ἀνακτήσας τὰς κινήσεις του τελείως.

Ὁ Εὐ. Χ. ἐτῶν 28 ἐκ Καζνεσίου Καρδίτσης ἐξ ἀγκυλώσεως τῆς ἀριστερᾶς κατὰ γόνυ ἀρθρώσεως παθὼν συνεπεία τραύματος, ἐθεραπεύθη ἐξ αὐτῆς ποιησάμενος χρῆσιν λουτρῶν ἐπὶ δέκα συνεχεῖς περιόδους.

Ἡ Μ. Π. ἐτῶν 30 ἐκ Τσουμπαλῆ ἐξ ἀτροφίας καὶ παραλύσεως τοῦ δεξιοῦ βραχίονος πάσχουσα, ἐθεραπεύθη ποιησαμένη χρῆσιν 25 λουτρῶν ἐπὶ δύο συνεχεῖς περιόδους.

Ἡ Β. Ν. ἐτῶν 35 ἐκ Ματαράγγας ἐκ χρονίου στομαχικοῦ κατάρρου πάσχουσα ἐθεραπεύθη ἐπὶ τῇ χρήσει τῶν λουτρῶν εἰς λοῦσιν καὶ πόσιν ἐπὶ δύο συνεχεῖς περιόδους.

Ὁ Θ. Τσ. ἐτῶν 35 ἐκ Τρικκάλων ἐκ χρονίων ρευματισμῶν τῶν ἀρθρῶν πάσχων, ἐπὶ τῇ χρήσει 15 λουτρῶν ἐθεραπεύθη.

Οἱ Ν. Στ. καὶ Α. Στ. ἐτῶν ὁ μὲν 35 ὁ δὲ 45 ἐκ Δομοκοῦ, ἀμφοτέρω ἐκ πολυμόρφων ἀκμῶν πάσχοντες, ἐθεραπεύθησαν ἐπὶ τῇ χρήσει 13 λουτρῶν.

Ὁ Γ. Κ. ἐτῶν 23 ἐκ Ζουλεφκάρ (Καρδίτσης) συνεπεία ὑποστρόφου πυρετοῦ παθὼν ἐξ ὑπεραιμίας τῶν ὑποχονδρίων σπλάγχνων, ἐθεραπεύθη ἐπὶ τῇ χρήσει 11 λουτρῶν.

Ὁ Δ. Κ. ἐτῶν 33 ἐκ Καρδίτσης ἐκ χρονίου βρογχικοῦ κατάρρου πάσχων ἐθεραπεύθη ποιησάμενος χρῆσιν λουτρῶν 17 ἐπὶ δύο συνεχεῖς περιόδους. ΑΘΗΝΑΝ

Ἡ Εὐ. Τ. ἐτῶν 45 ἐκ Σοφάδων, ἐκ φυματιώσεως πνευμονικῆς εἰς τὸ πρῶτον στάδιον, ποιησαμένη χρῆσιν 23 λουτρῶν ἐπὶ δύο συνεχεῖς περιόδους ἐβελτιώθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε οὐδὲν τὸ παθολογικὸν παρουσιάζει ἤδη, ἡ δὲ καθόλου κατάστασις της εὐρίσκεται εἰς ἀρίστην κατάστασιν.

Ἡ Δ. Κ. ἐτῶν 6 ἐκ Φαρσάλων ἐκ λευκοῦ ὄγκου τοῦ γόνατος πάσχων καὶ ποιησάμενος 11 λουτρῶν, ἐβελτιώθη γενικῶς καὶ τοπικῶς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐὰν ἐπαναλάβῃ τὰ λουτρὰ ὑπάρχει μεγάλη ἐλπίς θεραπείας τελείας.

Ἡ Ἑλ. Ἀγγ. ἐτῶν 50 ἐκ Φαρσάλων ἐξ ὑδραργύρου τοῦ δεξιοῦ γόνατος πάσχουσα, ἐποιήσατο χρῆσιν 13 λουτρῶν, μεθ' ἃ τὸ ὑγρὸν ἀπερροφήθη καὶ ἰάθη ἐντελῶς.

Ἡ Γ. Μπ. ἐτῶν 40 ἐκ Πυργετοῦ Τρικκάλων ἐκ κνήφης τοῦ περιναίου πάσχων καὶ ὑπὸ ἀφορήτου ὀδασησμοῦ κατατριχόμενος, ἐποιήσατο χρῆσιν 11 λουτρῶν καὶ ἐθεραπεύθη.

Ἡ Α. Γ. ἐτῶν 55 ἐκ Μάρκου Καρδίτσης, ἐκ βλεννοῦμενώδους ἐντερο-κωλίτιδος πάσχων, ἐθεραπεύθη ἐπὶ τῇ χρήσει 13 λουτρῶν εἰς λοῦσιν καὶ ἐντεροκλύσεις.

Ἡ Σ. Λ. ἐτῶν 5 ἐκ Μεγάλων Καλυβίων, συνεπεία κατάγματος τοῦ ἀριστεροῦ μηριαίου ὁστοῦ παθοῦσα ἐξ ὑδράρθρου τῆς ἀριστερᾶς κατὰ γόνυ ἀρθρώσεως καὶ μυατροφίας τοῦ σοστοίχου σκέλους, ἐποιήσατο χρῆσιν ἑνδεκα λουτρῶν καὶ ἐθεραπεύθη ἐξ ἀμφοτέρων.

Ἡ Λ. Γκ. ἐτῶν 45 ἐκ Καρδίτσης ἐξ αἰδιοκολπίτιδος βλεννορροϊκῆς πάσχουσα, ἐθεραπεύθη ἐπὶ τῇ χρήσει 13 λουτρῶν εἰς λοῦσιν καὶ πλύσεις.

Ἡ Β. Κ. ἐτῶν 25 ἐκ Καζνεσίου Καρδίτσης ἔχουσα ἄτακτον καὶ δυσμηνορροϊκὴν τὴν ἔμμηνον αὐτῆς ῥῆσιν, ἐθεραπεύθη ἐπὶ τῇ χρήσει ἑνδεκα λουτρῶν.

Καὶ ἵνα μὴ μακρυλογῶ, ἅπειρα εἰσὶ τὰ θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα τῶν ὄντως θαυματουργῶν λουτρῶν Σμοκόβου· τοσοῦτον δὲ ταχυνεργὸς εἶναι ἡ ἐπίδρασις αὐτῶν, ὥστε οἱ λουόμενοι ἀπο τοῦ πρώτου λουτροῦ αἰσθάνονται τοὺς ὑφισταμένους πόνους ἔστιν ὅτε δὲ καὶ λανθάνοντας τοιούτους ἐπιτεινομένους (ἀποτέλεσμα ἀντιδράσεως) καὶ ἐκλίποντας ἀπὸ τοῦ τρίτου ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου λουτροῦ, ἵνα μὴ ἐπανέλθωσι πλέον.

Ἰανουάριος 1915.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΕΙΟΠΗΓΩΝ ΣΜΟΚΟΒΟΥ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ κ. Α. Κ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ

..... Τὸ ποσὸν τοῦ ἐκρέοντος κατὰ 24ωρον ὕδατος τῶν θειοπηγῶν τοῦ Σμοκόβου καταμετρηθὲν τῇ παρακλήσει μου ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ κ. Μ. Περαντζάκη εὑρέθη τὸ ἐπόμενον :

Τῶν πηγῶν λουτήρων Ἀλῇ	152	κυβ. μέτρα
» παλαιῶν λουτήρων	44	» »
» λουτήρος Κακιοπούλου	243	» »
Τῆς πηγῆς τῶν πιάτων	36	» »
» τῶν ψωριῶντων	18	» »
Τῆς πηγῆς τοῦ ψυχροῦ λουτήρος	6	» »
» Κεραμαδιοῦ	31	» »
Τῆς πηγῆς Θεοδώρας	2	» »
» τῶν κλούβιων	6	» »
Ὅλικόν ἐν 24 ^{ωρῳ}	538	κυβ. μέτρα

Τὸ ποσὸν τῶν ὑδάτων δὲν εἶναι μεταβλητὸν ἀλλὰ σταθερὸν καὶ δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους.

Ἐν τῇ θέσει τῆς ἀναβλύσεως αἱ πλεῖσται τῶν πηγῶν τοῦ Σμοκόβου ἀναβλύζουσιν ὕδατα μετὰ ἀναφυσωμένων ἐν αὐτοῖς ἀερίων, ἀλλὰ τὸ ποσὸν τούτων εἶναι μικρὸν ἢ δὲ ἔρευνα κατέδειξεν ταῦτα κυρίως ἐξ ὕδροθείου συνιστάμενα.

Τὰ ὕδατα τῶν θερμῶν, χλιαρῶν καὶ ψυχρῶν θειοπηγῶν τοῦ Σμοκόβου εἶναι διαυγῆ, ἔχουσι τὴν τῶν θειούχων ὑδάτων γεῦσιν καὶ διαχέουσι τὴν χαρακτηριστικὴν τῶν θειοπηγῶν ὁσμὴν, τὴν προσομοιάζουσαν τὴν τῶν οὐρίων ὤων, χρησιμοποιοῦνται δὲ πρὸς λοῦσιν καὶ πρὸς πόσιν ὑπὸ 1500—2000 περίπου ἀσθενῶν καθ' ἕκαστον θέρος εἰς τὰ λουτρὰ τοῦ Σμοκόβου συναντωμένων.

Κατὰ τὰ γενικὰ ἀποτελέσματα τῆς ποσοτικῆς ἀναλύσεως ἢ χημικὴ σύστασις τῶν θειούχων ὑδάτων Σμοκόβου εἶναι ἡ ἐπομένη :

1 λίτρον (1000 κυβ. ἐκ.) θειούχου ὕδατος Σμοκόβου περιέχει.

Δισανθρακικὸν νάτριον	0,1841	γραμ.
Δισανθρακικὸν ἀσβέστιον	0,0110	»
Δισανθρακικὸν μαγνήσιον.	0,0024	»
Θειϊκὸν νάτριον	0,0142	»
Θειϊκὸν κάλιον	0,0235	»
Θειϊκὸν ἀσβέστιον	0,0012	»
Χλωριούχον νάτριον	0,0295	»
Πυριτικὸν νάτριον	0,0311	»

Εἰς μεταφορὰν γραμ. 0,2970

ΑΘΗΝΩΝ

	Ἐκ μεταφορᾶς	0,2970 γραμ.
Ὄξειδιον ἀργιλίου		0,0002 »
Πυριτικὸν ὀξύ		0,0608 »
Φωσφορικὸν ὀξύ, νιτρικὸν ὀξύ, ἀμμωνία, ὀξειδίου σιδήρου, φθόριον, λίθιον, βορικὸν ὀξύ. }		ἴχνη »
Ἀθροισμα στερεῶν συστατικῶν		0,3580 γραμ.
Ἐλεύθερον ἀνθρακικὸν ὀξύ		0,0200 γραμ.
Υδροθεινὸν		0,0076 γραμ.
Εἰδικὸν βάρος (15°)		1,0004

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ἐκ τῶν συστατικῶν καὶ τῶν ἀναλογιῶν αὐτῶν αἱ ἱαματικαὶ πηγαὶ Συοκόβου τάσσονται μεταξὺ τῶν **θερμῶν ἀλκαλικῶν θειοπηγῶν** τῶν ἐνεχουσῶν πολλὰ σχετικῶς τὰ δισανθρακικά, θειϊκὰ καὶ πυριτικά ἅλατα τῶν ἀλκαλίων καὶ ἀλκαλικῶν γαιῶν. Ἔνεκα τούτου ὥς **θερμαὶ μὲν θειοπηγαὶ** δύνανται πρὸς λοῦσιν καὶ πόσιν νὰ παραγγελθῶσι πρὸς χρόνια πάθη τοῦ δέρματος, οἷον πιτυριάσεις, λειχήνας, κνῆφας, ἐκζέματα κ. τ. λ. πρὸς χρονίους ῥευματισμοὺς καὶ ἀρθρίτιδα, ψευδεῖς ἀγκυλώσεις, δυσκαμψίας, ἀλγη καὶ δυσχρησίας τῶν σκελῶν μετὰ τραύματα, πρὸς χρονίους κατάρρους τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων καὶ πρὸς τὰς διὰ μολύβδου, δι' ὑδραργύρου, καὶ ἀρσενικοῦ χρονίας δηλητηριάσεις, ὥς **ἀλκαλικά δὲ πηγαὶ** δύνανται νὰ παραγγελθῶσι πρὸς πόσιν εἰς τοὺς πάσχοντας ἐξ οὐρικής ψαμμιάσεως, ἐκ χρονίων κατάρρων τῆς κύστεως ὥς καὶ ἐκ νόσων τῶν πεπτικῶν ὀργάνων.

Α. Κ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ
Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023484

ΑΘΗΝΑΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

ΤΥΠΟΙΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ "ΑΥΓΗΣ ΑΘΗΝΩΝ", Θ. Ν. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΩΝ

